Dzieje wsi Boczki

Autor: Piotr Wysocki

{smoothgallery album=214}Pierwsze wzmianki o Boczkach pojawiły się już w XIV wieku. Wtedy to wieś zwana była Boczkowicami, a w XV wieku nazywano ją Boczky. W 1472 r. prymas Jan Łaski nadał wieś Boczky swemu piekarzowi Bartoszowi. Gdy car Aleksander I podarował dobra łowickie swemu bratu księciu Konstantemu (1820 r.), Boczki były jednym z największych majątków Księstwa Łowickiego – tzw. ekonomii Jeziorko. Folwark liczył 425 mórg gruntów ornych, 10,6 – ogrodów, 11,27 – nieużytków i 4,12 – powierzchni zabudowanej. Przez cały XIX i niemal połowę XX wieku (do 1945 roku) folwark często zmieniał swoich dzierżawców, a później właścicieli. Dzierżawcą Boczek był m.in. Józef Adam Chełmoński – ojciec urodzonego tam 7 listopada 1849 roku malarza Józefa Chełmońskiego.

Boczki słyną z historii związanej z Józefem Chełmońskim, który tu się urodził. Bardzo długo używano nazwy Boczki Chełmońskie, obecnie odchodzi się od tego nazewnictwa. W XIX wieku w Boczkach powstała parafia pod wezwaniem św. Rocha. Słynie ona z zabytkowej kaplicy, która zbudowana została z fundacji arcybiskupa Władysława Łubieńskiego w 1761 roku jako kaplica kolegiacka kapituły łowickiej. W roku 1893 była ona restaurowana. Kaplica jest drewniana, na ceglanej podmurówce, o konstrukcji zrębowej, ze ścianami od zewnątrz szalowanymi. Obiekt zbudowany jest na planie prostokąta, z jedną nawą i kruchtą, a od południa z zakrystią. Na elewacjach zewnętrznych widoczne są elementy dekoracji snycerskiej. We wnętrzu kaplicy prezbiterium oddzielone jest pozornym lukiem tęczowym, w formie tęczowego naczółka, wspartym na dwóch słupach. Godny uwagi jest Obraz Trójcy Świętej nieznanego autora. Drugą cenną budowlą w Boczkach jest dwór wzniesiony w 1930 roku w stylu klasycystycznym. Postawiono go na miejscu dawnego dworu, w którym urodził się Józef Chełmoński. Obiekt usytuowany jest w obrębie parku. Został wzniesiony na planie prostokąta z dobudowanym do elewacji północnej skrzydłem. Budynek jest murowany z cegły, otynkowany, dwukondygnacyjny. Bryła jest jednorodna, przy wejściu do budynku znajduje się przeszklony ganek wsparty na dwóch filarach. Obecnie obiekt jest prywatną własnością.

Literatura: Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, pod red. B. Chlebowskiego, Warszawa 1880, t. I. S. Kozakiewicz, J. A. Miłobędzki, Katalog zabytków sztuki w Polsce, t. II, Warszawa 1953. J. Warężak, Słownik historyczno-geograficzny Księstwa Łowickiego, cz. II, z. I, Wrocław 1961. Fot. Piotr Wysocki